

Eric Toussaint

Grekland: de första konsekvenserna av kapitulationen

Ur *Europe solidaire sans frontières*, 21 & (tillägg) 25 juli 2015

[Artikelförfattaren, *Eric Toussaint*, är en belgisk marxistisk historiker och statsvetare, författare till ett stort antal böcker av vilka flera rör ekonomiska problem i dagens värld. Han har även intresserat sig för den ”tredje världen”. Under de senaste åren har han nära följt utvecklingen i Grekland och även deltagit direkt i den grekiska debatten.*]

Den grekiska regeringens och det grekiska parlamentets kapitulation inför långivarna (EU-kommissionen, Europeiska centralbanken, IMF ...) har åtföljts av snabba förändringar inom regeringslägret.

Alexis Tsipras har ersatt sex ministrar och vice ministrar (medlemmar av Syrizas vänsterplattform), som uttalat sig mot överenskommelsen den 13 juli, med Syrizamedlemmar, som stöder den nya inriktningen. Alexis Tsipras har även avsatt ett av språkrören för parlamentsgruppen. Det rör sig om Athanasios Petraos, som också röstat nej och tillsammans med ytterligare 54 parlamentsledamöter¹ yrkat på att parlamentet skulle inkallas för att diskutera de preliminära slutsatserna i granskningsrapporten (som presenterades för det grekiska parlamentet den 17 och 18 juni). Om premiärministern har rätt att bestämma hur regeringen ska se ut är det inte samma med valet av språkrör för Syrizas parlamentsgrupp. Bara parlamentsgruppen har rätt att fatta den sortens beslut.

Med hjälp av nya skulder, som man just skaffat sig gentemot europeiska långgivare inom ramen för det nya avtalet, den 20 juli, har Grekland återupptagit betalningarna till IMF och kommer snart också att göra det till Europeiska centralbanken.

Det är troligt att fler negativa förändringar är att vänta.

Risken finns att Alexis Tsipras och de inom Syriza som stöder honom kommer att slå in på en väg, där man försöker rättfärdiga kapitulationen. De har nu blivit beroende av stöd från *Ny demokrati*, *To Potami* och *Pasok* för att uppnå majoritet. Det skulle kunna förändras om Tsipras ifrågasatte sin kapitulation och tvingade fram en ny omröstning i parlamentet för att avvisa överenskommelsen. Det vore ju bra, men uppriktigt sagt låter det otänkbart. Även om, som man får hoppas, de 39 parlamentsledamöter, som röstade mot överenskommelsen håller ut och vägrar rösta ja till lagar, som förlänger och förstärker åtstramningarna, så kommer *Ny demokrati*, det största partiet på högerkanten (de ingår i samma politiska familj som Merkel, Juncker, Rajoy ...) och långivarna att driva igenom sina krav på Tsipras.

I maj i år lovade Alexis Tsipras inför Syrizas centralkommitté att inte underteckna något avtal utan att dessförinnan ha sammankallat ett möte med denna instans. Han höll inte ord. Vi kan påminna om att 75 medlemmar av centralkommittén vid mötet den 24 maj röstade för en radikaliseringspolitik (inställning av avbetalningar på skulden, förstärkning av bankerna, beskattning av stora förmögenheter, återinförande av rättigheter för de arbetande ...) ² Det förslaget avvisades av 95 medlemmar. Alexis Tsipras inkallade aldrig centralkommittén mellan den 13 och 15 juli. Den 15 juli, bara några timmar innan parlamentet kapitulerade, undertecknade 109 medlemmar av centralkommittén, dvs en majoritet, ett brev, där man uttryckte sitt motstånd mot det avtal, som ingåtts den 13 juli. De två viktigaste regionerna inom partiet (Aten och Thessaloniki) uttalade sig också mot avtalet liksom Syrizas ungdomsorganisation. Därefter har drygt tio regioner inom partiet

* Han höll t ex ett tal i det grekiska parlamentet 17 juni, vilket kan avnjutas här (för dem som kan franska):

<http://www.npa86.org/spip.php?article3328&lang=fr>

¹ Inledningsvis var de 49, se *Europe solidaire*, ESSF, (article35257), [Greece: 49 Syriza MPs call for parliamentary debate on Debt Committee report](#).

² Se ESSF (article35034), [Greece: a note on Syriza's Central Committee meeting and the text presented by the Left Platform](#).

gjort samma sak. Ändå har inte centralkommittén sammanträtt, trots att ett sådant möte borde vara självklart om ett parti vill fungera demokratiskt, när det hamnat i en dramatisk situation.

När en politisk ledare väljer en sådan kurs kan följderna bli ödesdigra: begränsningarna av demokratin inom parlamentsgruppen och inom partiet används för att genomföra den nya inriktningen.

Förändringarna är avgörande och de olycksbådande följderna kommer att bli många. Snart kommer jag att närmare ge min syn på varför man hamnat i detta läge utan att för den skull göra anspråk på någon fullständig analys, något som för närvarande ligger utanför mina möjligheter. Bland orsakerna till vändningen i händelseutvecklingen hittar vi förstås långivarnas orubbliga hållning, men där återfinns också den strategi som ledningen för Syriza och Alexis Tsipras regering valt: Tsipras och partiledningens vägran att klart och tydligt ifrågasätta det legitima och legala i skulden, att man tänker fortsätta att återbetala denna, oförståelsen för vikten av att genomföra en *hearing* om räkenskaperna med medverkan av medborgarna (även om Tsipras officiellt stöder en sådan *hearing*), att man inte velat röra intressena hos de stora ägarna av de grekiska bankerna, de som ju ändå bär skulden för bankkrisen, att man inte velat vidta några åtgärder till försvar mot långivarnas omedgörlighet och aggressiva agerande, att man inte velat förbereda någon Plan B och öppet redovisa den (något som till och med skulle kunna innebära att lämna euron), illusionerna om att det skulle gå att genom enbart förhandlingar få långivarna att göra tillräckliga eftergifter för att Syriza och Grekland skulle kunna lämna åtstramningsspåret, att man inte velat tala om behovet av konstitutionella förändringar (nödvändigheten av att på demokratiskt vis ändra den grekiska konstitutionen), oförmågan att inse den centrala roll som mobiliseringar och protester kunde ha fått och som man borde ha uppmuntrat ... Jag kommer att förklara att den mest angelägna frågan inte handlade om huruvida man skulle vara kvar i eller lämna eurozonen. Valet stod mellan att förhandla i underläge eller att fatta fem viktiga beslut: 1) inställa avbetalningarna på skulden (samtidigt som man genomförde granskningen av räkenskaperna; 2) lösa den akuta bankkrisen (vilket innebär att man skulle ha hamnat på kollisionskurs med de stora enskilda aktieägare, som bär ansvaret för krisen); 3) Införa en kompletterande valuta; 4) utvidga åtgärderna för att få bukt med den humanitära krisen (regeringen har fattat viktiga beslut sedan februari, de borde ha utvidgats); 5) Förstärka statens tillgångar genom kraftfulla åtgärder riktade mot de allra rikaste och de stora svindlarna.³

I det rådande läget är regeringen *de facto* medansvarig till den fortsatta kränkningen av grundläggande mänskliga rättigheter, något som står i strid med Greklands internationella åtaganden. Det handlar om att man inte respekterar saker som rätten till en anständig lön, en anständig pension, ett anständigt arbete, till god hälsovård och utbildning, arbetarnas rättigheter, att man inte respekterar en demokratisk omröstning (i det här fallet nejsidans seger i folkomröstningen den 5 juli), ...⁴ Givetvis är det långivarna (regeringarna i de 14 staterna inom eurozonen, som gett lån till Grekland och påtvingat landet oacceptabla villkor, EU-kommissionen som slagit följe med dem, Europeiska centralbanken, IMF), som bär det största ansvaret för övergreppen. Men från och med nu är Alexis Tsipras regering långivarnas medbrottsling genom att han böjt sig för deras krav och genom att, som avtalet stipulerar, han måste underställa dem alla de viktiga åtgärder han planerar att genomföra. Det kommer att inträffa kollisioner mellan Tsipras regering och långivarna, men fällan har slagit igen och uppriktigt sagt tror jag inte att Tsipras är beredd till den helomvändning hans samvete borde uppmana honom till och som en stor del av Syriza kräver. Men jag hoppas jag har fel.

Jag återkommer till parlamentssammanträdet då avtalet godkändes. Jag var där. I början av sammanträdet föreslog talmannen att parlamentet skulle ta den tid det behövdes för en seriös diskussion innan man gick till omröstning. Efter en överenskommelse mellan Syriza, de oberoende grekerna (ANEL), Pasok, Ny demokrati och To Potami (det nya EU-vänliga och åtstramnings-

³ Se en längre lista över åtgärder på ESSF (article35453): [Greece: Alternatives to the Capitulation - Some emergency measures.](#)

⁴ Se ESSF (article35457), [Greece: The impact of the "bailout" programme on human rights.](#)

vänliga högerpartiet), avvisade parlamentet det förslaget och godtog långgivarnas krav att omröstningen skulle ske före midnatt den 15 juli. I stora drag innebar det inte mer än fyra timmar för att presentera avtalet, låta ett mycket litet antal parlamentsledamöter få ordet och gå till omröstning. Under tre timmar ägde sammanträdet rum i frånvaro av premiärministern och ett stort antal ministrar och vice ministrar. Ledarna för Pasok, Ny demokrati och Potami glädde sig åt avtalet, som de aktivt varit med om att utarbeta. Samtliga förklarade att detta avtal innehöll mycket hårdare krav än de krav från långgivarna som varit föremål för folkomröstningen den 5 juli och som de uppmanat folket att rösta JA till. De kritiserade Syriza för att på ett demagogiskt sätt ha fått befolkningen att tro att det var möjligt att lämna åtstramningarnas spår. Samtidigt tog Ny demokrati och Pasok tillfället att bagatellisera den katastrof deras eget styre lett till. Gyllene grynings språkrör kritiserade avtalet för att inte respektera den demokratiska omröstningen den 5 juli, dvs det klara NEJ, och förklarade att hans parti var det enda som verkligen gjorde motstånd mot långgivarna. Kommunistpartiet, som uppmanat till bojkott av folkomröstningen, kritiserade Syriza, avvisade avtalet och föreslog att man skulle inställa avbetalningarna på skulden ... Kamenos, ordförande för de Oberoende grekerna och försvarsminister, förklarade att ett godkännande av avtalet av den 13 juli innebar en *kapitulation* (sic), som berodde på ”*utpressning*” (sic) och en direkt ”*statskupp*” (sic). Han tillade, jag citerar: ”*Grekland kapitulerar men ger inte upp*” (inga kommentarer) och bad alla ledamöter från majoriteten att rösta för avtalet. För hans del handlade det om en påtryckning mot de ledamöter från Syriza, som var inne på att avvisa avtalet. Alla från Syriza som tog till orda försvarade avtalet utom talmannen Zoe Konstantopoulou. Finansminister Stathakis förklarade att det fanns tre viktiga och positiva inslag i avtalet:

- möjlighet att omstrukturera skulden (annars kommer den att öka som tidigare nämnts);
- sänkt överskottskrav i den grekiska budgeten;
- bankerna kan räddas.

I övrigt medgav han att avtalet i övrigt innehöll negativa aspekter. Vi kan erinra om att Stathakis 2013 förklarade att bara 5 procent av Greklands skuld var förhatlig. Det var också han som den 12 juli hävdade, att de av Syrizas parlamentsledamöter, som inte stödde det förslag till avtal, som regeringen Tsipras, Pasok, Ny demokrati och Potami ställt sig bakom borde avsäga sig sina mandat. Zoe Konstantopoulo tog då till orda och sade att folket den 5 juli uttalat sig mot avtalet och att det måste respekteras.⁵

Vid midnatt hade Alexis Tsipras anlänt och begärde då slutligen ordet för att förklara att han undertecknat avtalet den 13 juli i ett läge av utpressning. Han medgav att avtalet var dåligt, men förklarade att det ändå fanns tre positiva inslag: skulden skulle kunna omstruktureras, bankerna kunde räddas och de 35 miljarder som ingick i Junckers plan kunde få fart på tillväxten igen de närmaste åren. Men de tre punkterna är inte trovärdiga. Ny demokratis nye ordförande tog till orda och förklarade att hans parti stödde avtalet, trots att det ansvarlösa agerandet från Syriza och regeringen Tsipras fått långgivarna att skärpa sina krav.

Så övergick man till omröstning. Alla ledamöter från Pasok, Ny demokrati, Potami och de oberoende grekerna röstade för. Alla ledamöter från kommunistpartiet och Gyllene gryning röstade mot. Bland Syrizas 149 ledamöter var meningarna delade: 32 röstade mot (bland annat flera ministrar och vice ministrar, samt Zoe Konstantopoulou, parlamentets kvinnliga talman, och förre finansministern Yannis Varoufakis⁶, 7 stycken lade ned sina röster. Avtalet godkändes således tack vare den åtstramningsvänliga högern och genom att Alexis Tsipras och en del av Syriza kapitulerade.

De två följande dagarna medverkade Zoe Konstantopoulou och jag på två offentliga konferenser för att presentera de preliminära resultaten av skuldrevisionen. Vid den första konferensen, den 16 juli

⁵ Se hela hennes inlägg på *ESSF* (article35417), [NO to ultimatums, NO to the memorandum of servitude - Speech delivered by the president of the Greek parliament.](#)

⁶ Se hans förklaring (på franska): <http://cadtm.org/Pourquoi-j-ai-vote-contre>

på ekonomiska fakulteten, deltog drygt 350 personer; vid den andra, på juridiska fakulteten, var det drygt 250 (en överväldigande majoritet ungdomar). Deltagarna var enhälligt emot avtalet.

Det är svårt att säga något om hur omfattande protester det kommer att bli de närmaste månaderna. Strejkuppmaningen den 15 juli från de offentliganställdas fackförening (där ledningen är mycket oenig och sammansatt av medlemmar från Ny demokrati, Pasok, Syriza, Antarsya, kommunistpartiet ...) mötte, som väntat, inget större gehör. På kvällen den 15, samtidigt som parlamentssammanträdet började, slogs vänsterdemonstranter som samlats på gatorna ner hårt (något som inte skett sedan den 25 januari i år). Ett stort antal demonstranter arresterades och ett tjugotal ställdes inför rätta den 22 juli.

Vi befinner oss i en ny period.

Under svåra förhållanden måste solidariteten med det grekiska folket stärkas.

Post scriptum:

Natten mellan den 22 och 23 juli antog det grekiska parlamentet två omfattande lagar under omständigheter som påminner om de dystraste dagarna under Trojkans välde (2010-2014).

Talmannen i parlamentet uttryckte sin ilska över att ledamöterna fått ta del av de 977 sidor de båda lagarna omfattar mindre än 24 timmar tidigare och inte hade rätt att komma med ändringsförslag.⁷ Texten handlar om en reformering av rättssystemet, något som långivarna krävt och som den förra regeringen försökte införa. I december 2014 hade jurister i hela landet uppmanats att uttala sig genom en omröstning organiserad av generalförsamlingen för grekiska jurister. Mer än 93 procent röstade mot. Många domare var också motståndare till reformen. Som Zoe Konstantopoulou konstaterat är det faktum att utländska regeringar gjort denna lagtext till ett villkor för förhandlingar om ett tredje gemensamt memorandum ett exempel på hur respektlöst de behandlar de principer, som borde gälla ett parlament, folklig suveränitet och demokrati i största allmänhet.

De andra åtgärder som långivarna nu påtvingat det grekiska parlamentet handlar om lagändringar för enskildas skuldsättning och tillvägagångssättet när företag går i konkurs; allt för att skydda bankerna. I händelse av konkurs ska bankerna vara först med att undsättas, medan det tidigare handlade om löntagare och pensionerade anställda vid företaget. Vad gäller långivning stärks bankernas ställning gentemot skuldsatta hushåll, vilket innebär att det blir lättare att använda sig av utmätning och försäljning.

31 av Syrizas parlamentsledamöter (inklusive parlamentets talman) röstade mot och fem lade ned sina röster. 230 ledamöter röstade för förslaget med stöd av de fyra högerpartierna (Ny demokrati, Pasok, Anel (oberoende greker) och To Potami) samt ett antal av Syrizas ledamöter. Skälet till att resultatet skiljer sig mellan omröstningarna den 15 respektive den 22 juli är att förre finansministern Yannis Varoufakis, som modigt gick emot den första delen av ”överenskommelsen” den 15 juli, nu röstade för. Ändå var inte Varoufakis någon anhängare till de båda lagar han till sist ändå godkände. Detta visar tydligt att en del av de av Syrizas parlamentsledamöter, som stöder premiärministern och hans bundsförvanter till höger röstar mot sin egen övertygelse.

Översättning: *Björn Erik Rosin*

⁷ Se Zoe Konstantinopoulous brev till Alexis Tsipras och Greklands president på ESSF (fransk version), (article35503), [Grèce: Le Parlement vote sous le chantage et la menace - Lettre au Président de la République et au Premier ministre \[fr\]](#).